

Thuis taal is een hefboom

Thuis talen, taalvarianten, dialecten en talige registers waarderen heeft een positieve invloed op het welbevinden van leerlingen en ouders.

Door de taal van anderstaligen en ééntaligen te waarderen, voelen mensen zich aanvaard en geapprecieerd. Ze leren hierdoor ook met een meer open blik kijken naar de wereld rondom hen. En dat komt dan weer de ontwikkeling van competenties in het omgaan met talige diversiteit ten goede.

Dat het inzetten van deze talige diversiteit ook zijn voordelen heeft op andere domeinen is voor heel wat leerkrachten (minder) nieuw tot ongekend.

Doel

- Kennismaken met de voordelen van het inzetten of benutten van thuis talen.
- Kennismaken met de mogelijkheden om thuis talen in te zetten bij het klasgebeuren.
- Het plezier ontdekken van spelen met taal, eender welke taal.

Voor wie

Voor alle leerkrachten

Tijd

min 90 min

Hoe

Tijdens deze activiteit gaan de deelnemers met verschillende bronnen aan de slag. Elke bron heeft betrekking op het inzetten van thuis talen als hefboom.

Verloop

Stap 1: OPWARMERTJE

Vraag aan de deelnemers om beurtelings en tegen een strak tempo luidop te associëren op een laatste gegeven woord (rij afgaan of aanduiden via een beurtgooi). Eens iedereen een woord heeft uitgebracht, vraag je elkeen om hun woord op een strookje te noteren. We nummeren de strookjes (1 en 2) en leggen ze op een stapeltje (1 bij 1, 2 bij 2).

Stap 2: Van DUO naar GROEP

Deel 1

- Geef de deelnemers een nummer (1 of 2). Vraag hen om een woord te kiezen uit het stapeltje met opgeschreven woorden.
- Laat de deelnemers rondlopen in de ruimte. Geef hen de opdracht om een partner te zoeken waarmee ze een samengesteld woord kunnen/willen maken. Het nieuw samengesteld woord mag onbestaand zijn. De duo's moeten er wel een betekenis aan kunnen geven.

Deel 2

- Maak met de duo's groepen van 4 en laat die tweetallen aan elkaar uitleggen wat hun nieuw samengesteld woord is en welke betekenis ze eraan geven.
- Geef de duo's de kans om hun resultaten te delen met de hele groep.
- Geef ruimte aan de groep als ze nog andere combinaties zien. Dit wijst erop dat de groep geniet van taal en de manier waarop je ermee kunt spelen. Dit is een opportuniteit om de link te leggen met het spelend genieten van taal in de klas.

Voor de coach

Spot de talige talenten.

Zowel met volwassenen als met leerlingen geeft deze werkvorm je de kans om talige talenten te spotten. Verbaal-linguïstisch ingestelde kinderen zijn vaak zeer vaardig en vindingrijk eens ze dichterlijke vrijheid krijgen.

Geef bestaansrecht aan verschillende insteken.

Zelf geniet ik van dichterlijke vrijheid. Tegelijk weet ik dat anderen hier minder tuk op zijn. Ze vinden dat je beter trouw bent aan de taal en ze hanteert 'zoals het hoort'. Ook dit is een liefdesverklaring aan de taal. Mensen die een trouw en correct willen spreken en de 'spielerei' zien als afbreuk van die taal handelen en denken evenzeer uit liefde voor die taal. Door beide insteken bestaansrecht te gunnen, toon je dat correct taalgebruik en spelen met taal elkaar niet hoeven te bijten.

Stap 3: LEES, LUISTER, KIJK en BESPREEK.

De verschillende groepen lezen, bekijken en bespreken hun bron.

- Wat treft je als je deze bron doorneemt?
- Wat was nieuw voor jou?
- Wat roept vragen op? Of erger nog, wat baart je eventueel zorgen?
- Wat uit deze informatie prikkelt jou?

Stap 4: MAAK een SLOGAN

Geef de deelnemers de volgende opdracht:

Probeer op basis van wat je gelezen, gezien en besproken hebt in je groep, een slogan te bedenken die past bij je bron en die de stelling 'Thuis taal is een hefboom' onderschrijft.

Voor de coach

 Maak de vergelijking met een reclameslogan.

Reik een conservenblik, een kartonnen doos, ... aan. Dat maakt het bevattelijk. Lukt dit niet? Vraag dan bijvoorbeeld om de talige info te verkopen alsof het een huishoudtoestel, een geneesmiddel of een dienst zou zijn.

 Geef eventueel enkele voorbeelden.

- Elke weg tot leren is een goede weg.
- Spreekvaardigheid leer je door te spreken in eender welke taal.
- Taal is als een deken. Ongeacht of het van katoen, schapenwol of lamahaar is. Het geeft warmte en geborgenheid.
- Wat is het gewicht van een taal? Geen idee. Maar elke taal weegt door.
- ...

Stap 4: VOORSTELLING

Geef de teams de tijd en de ruimte om hun ideetjes aan elkaar te presenteren.

Voor de coach

 Werk met voorstelmomenten.

Sommige teams vinden het leuk om te werken met voorstelmomenten. In groepen als deze is het heel gewoon om voor de groep te staan en je bevindingen op een overtuigende manier voor te stellen. Geef hier ruimte aan en denk na hoe je deze 'vrij podium'-sfeer kunt koppelen aan inhoudelijke winst.

 Werk met een rondgang.

In andere teams mag het laagdrempeliger zijn. Hier is een rondgang meer aangewezen. Het is dan veiliger voor het team als de deelnemers in subgroepen elkaars bevindingen kunnen horen en iedereen tegelijk bezig is.

Materiaal

Films: Het kleurenspeel, De woordenboom, Voorlezen in vele talen.

Fiches: [Dialecten](#), [Werken met sleutelwoorden](#).

Casussen: [Schrijven in eigen taal](#) en [Thuis taal inzetten als hefboom](#).

Bronnen

Mattheeuws, K. & Verley, V. Steunpunt Diversiteit & Leren in het kader van het Validivproject.